

LEREN VAN JONG TOT OUD

Inleiding

In de beleidsplannen van veel wijkkerkenraden wordt duidelijk de zorg en de verantwoordelijkheid uitgesproken die de kerkenraden hebben om de gemeente toe te rusten. Hierbij is het van belang om de hele gemeente te betrekken: 'Leren in de gemeente' en hierbij geldt: 'Jong geleerd is oud gedaan'.

Aanleiding

De laatste jaren zijn significante verschuivingen waar te nemen in veel kerkelijke gemeenten en niet alle verschuivingen zijn positief te noemen. In het algemeen is er een teruglopende 'honger' naar het opdoen van Bijbelkennis, maar ook het ontbreken ervan. De terugloop van deelname aan clubwerk, catechese, zondagschool en het bezoeken van de middagdienst zijn daar duidelijke voorbeelden van. Als gevolg daarvan staat ook het leren van jong tot oud onder druk en is er niet meer één vloeiende lijn die door alle leeftijden loopt.

De ervaringen in het pastoraat laten zien dat het kennisniveau van veel ouderen gering is, ook van kerkgangers die 2 x per zondag naar de kerk gaan en daardoor ook dat van de jongeren in de gemeente. **IS DIT ONZE ZORG?**

Een ander constatering is dat het kerkbezoek minder wordt en vooral in de 2^e dienst.

Het constateren van feiten is snel gedaan. Belangrijker is wat kunnen wij als kerkelijke gemeente hieraan doen. Dat zal een samenspel moeten zijn van prediking met bewustmaking van ouders en het onderwijzen van jong en oud.

De commissie pretendeert niet een volledige verkenning of iets dergelijks te maken en te beschrijven welke ontwikkelingen er allemaal spelen en aanleiding zijn voor de problemen uit de aanleiding. De commissie wil in het vooral praktisch zijn en voorstellen doen die op korte termijn besproken en indien akkoord bevonden, ingevoerd kunnen worden.

De kerkenraden hebben een grote verantwoordelijkheid, zie bijlage artikel G. van de Breevaart, om gemeenteleden te leren navolgers van Christus te worden en dat vanaf de jongste kinderen en daarbij ook hun ouders en alle andere oudere gemeenteleden meer te vormen in de geloofsleer. Hoe dat zou kunnen en welk traject daarbij verstandig is, daar moet goed over nagedacht worden. Naast de jongeren moeten daarbij zoveel mogelijk ook de ouderen in de gemeente worden gestimuleerd, toegerust en ingeschakeld. Want het is van levensbelang dat een gemeente gefundeerd op Christus, aan elkaar vertelt wat het Woord van God je te zeggen heeft.

Wat willen we als gemeente aan de jonge gemeenteleden meegeven?

1. Betrokkenheid bij de gemeente.
2. Op de verschillende niveaus zoveel mogelijk kennis bijbrengen in de leeftijd dat ze op de basis- en middelbare school zitten.
3. Een doorgaande leerlijn creëren en hen begeleiden naar het moment van het persoonlijk belijden van de Heere Jezus Christus als hun Heiland en Koning.
4. Hen toerusten om staande te blijven in de wereld van (geestelijke) verleiding en materialisme en hen te leren leven als een getuige in Woord en daad.

Na de jeugdperiode en de daarbij behorende leermomenten zijn er de al bestaande vormen van toerusting, zoals hieronder is opgesomd. Deze bestaande structuren laten we verder buiten beschouwing, maar zullen veel beter functioneren als er in de jonge jaren bij de kinderen een goede basis is aangebracht.

1. gezin
2. school
3. kerkdienst
4. clubwerk diverse leeftijden
5. catechese
6. jeugdvereniging
7. belijdeniscatechisatie
8. Bijbelkringen
9. mannenvereniging
10. vrouwenvereniging
11. gemeenteavonden
12. huisbezoek
13. doopcatechese
14. huwelijkscatechese

Conclusies

De eerste plaats voor Bijbelonderwijs vanuit de gemeente is de kerkdienst, waarbij vooral de 2^e dienst om 17.00u het karakter moet hebben van het leren van de hoofdlijnen van de Bijbel. Dit is noodzakelijk om de gemeenteleden te funderen in het geloof, om te voorkomen dat men met "alle wind van leer" meewaait.

Voor de kinderen van de gemeente is (hoewel als evangelisatiemiddel opgezet) vele jaren de zondagschool het middel geweest om kinderen Bijbelkennis en de eerste beginselen van het geloof bij te brengen. We zien echter dat steeds minder kinderen de zondagschool bezoeken en dat hierdoor de vanouds bestaande 'doorlopende leerlijn' is doorbroken. Het verminderde bezoek komt deels doordat ouders de relevantie niet meer zien en deels doordat, bewust meelevende ouders, er steeds vaker voor kiezen de zondagmiddag samen als gezin door te brengen.

Alle goede initiatieven ten spijt lijkt het niet te lukken het aantal kinderen dat de zondagschool bezoekt te vergroten. Als gevolg hiervan lopen we als gemeente een risico op uitholling van de basiskennis van onze jongste leden. De zondagschool beantwoordde al niet meer aan haar oorspronkelijk doel, namelijk kinderevangelisatie. En de nieuwe doelstelling, voorbereidende catechese, werkt niet als de zondagschoolkinderen maar een klein percentage vormen van de catechisanten. Daarbij is het zo dat kinderen die naar de zondagschool gaan, meestal niet in de 2e dienst zijn met één van de ouders.

Voorstel

We stellen voor op zondag tijdens de 2e dienst (om 17.00u) voorbereidende catechese te geven aan de jonge kinderen en de beide erediensten qua karakter duidelijker van elkaar te laten onderscheiden.

Opzet:

- 's Morgens dienst voor het hele gezin, waarin de gebruikelijke evangelieverkondiging en liturgie is, met wellicht nadrukkelijker aandacht voor de jongere kinderen. Bijvoorbeeld eerst in een paar minuten op een eenvoudige manier de kern van de boodschap uitleggen.
- 's Middags leerdienst voor 10 jaar en ouder en de kinderen van 4-10 jaar in drie groepen voorbereidende catechese met een doordacht programma voor basisschool groep 1-2 , 3-4 , 5-6.

We kunnen als proef beginnen met de groepen 1-4.

Voordelen:

- Stimuleert de kinderen om betrokken bij de kerk te zijn en te blijven. 's Morgens gaan dan in principe kinderen vanaf 4 jaar naar kerk i.p.v. naar de oppas. *Want van deze groep, gemiddeld 25 kinderen, komen nu op zondag helemaal niet in de kerk.*

- Stimuleert het kerkbezoek van de 2^e dienst. Deze is echt gericht op onderwijs en wordt daardoor wellicht aantrekkelijker. Met deze opzet is volgens de Bond van Hervormde Zondagscholen op GG in andere gemeenten een tendens zichtbaar dat kinderen op deze manier hun ouders (terug) naar de kerk brengen.
- Het wordt voor de kinderen gewoon om 's middags richting de kerk te gaan en tijdens de schoolvakanties kunnen ze ook mee in de kerk. Op deze manier ontstaat op jonge leeftijd gewenning in de gang naar kerk en is het voor de kinderen vanzelfsprekend geworden.
- Is voor kinderen en ouders een minder belastend alternatief voor de zondagsschool.
- Er wordt een structurele Bijbelse basiskennis gelegd in de periode dat kinderen het beste feitenkennis aangebracht kan worden.
- Heel belangrijk is dat de kinderen al jong vrienden groepen kunnen vormen en elkaar de jaren door vast kunnen houden omdat op deze manier de kerk hun (misschien enige) continue ontmoetingspunt blijft.
- Geeft in het pastoraat een handvat de leer/toerusting naar voren brengen voor de ouders naar de kinderen en bied hen een hulpmiddel bij de afgelegde belofte bij de doop.
- Deze opzet van de voorbereidende catechese kan ook aantrekkelijk zijn om niet kerkelijke kinderen mee te nemen! Denk ook aan de kinderen die wel op club komen, maar niet in de kerk.

Uitwerking in hoofdlijnen:

- Voorbereidende catechese in drie groepen. Basisschool groep 1-2 , 3-4 en 5-6
- Kinderen van 10-12 jaar naar de reguliere catechisatie. Dit om een continuïteit te houden en de kinderen vroegtijdig te laten wennen 2x per zondag naar de kerk te gaan.
- De voorbereidende catechese valt onder verantwoordelijkheid van de wijkkerkenraden.
- Per groep vastgestelde leerstof behandelen.
- Duidelijk programma met doorlopende leerlijn van 4-10 jaar. Hierbij is het materiaal van de zondagsscholenbond zeer bruikbaar.
- Ouders er bij betrekken dat ze thuis de leerstof met de kinderen bespreken. Om dit te bereiken is een start-/gemeente avond nuttig.
- Bekwame leiding, met 5 leiders + 5 helpers volgens jaarrooster per groep.
- Mogelijk geven van een cursus van 4 avonden "Vertellen en leiding geven"
- Zorg voor een gezellige en aantrekkelijke sfeer, waarin naast de vertelling ook verwerking is met vragen, een quiz en veel zingen van psalmen en geestelijke liederen. Overigens zonder dat dit te veel nadruk krijgt. De voorbereidende catechese moet geen club worden.
- Duidelijke promotie naar de gemeente

Verdere onderbouwing voorstel Zondagschool-2^e Dienst

Ter verdere onderbouwing zijn de uitdraaien van de kinderen van 0 - 10 jaar van beide wijken bijgevoegd. De onderstaande tabel geeft enkele getallen weer.

De niet ingevulde getallen in de tabel zijn eenvoudig te achterhalen door een paar concrete vragen aan de doelgroep. **Een ding is zeker, deze opzet geeft veel mogelijkheden om kinderen bij de kerk te betrekken.**

Door de voorbereidende catechese zijn er minimaal ook 10 ouders te winnen in de 2^e dienst.

De ouders ook stimuleren hun kinderen zo jong mogelijk (vanaf 4 Jaar) mee te nemen naar de ochtenddienst.

Er zitten nu 's morgens gemiddeld 25 kinderen van 4-6 jaar met 3 mensen voor de leiding, die een Bijbelklas vormen. Dit kan in een nieuwe opzet 's middags gebeuren.

De VB-catechese is er niet in de schoolvakantieweken. Omdat het ritme van het naar de kerk gaan nu aanwezig is, gaan de kinderen ook vanzelfsprekender mee naar de kerkdienst.

Nog meer ouders te winnen door de leerdiensten, waar mogelijk, een aantal preken te bundelen tot een thema en op de weekbrief een korte samenvatting van de middagdienst met enkele kernvragen. Dit alles om de leerstof beter te laten bekliven.

De vragen die de kinderen meekrijgen op de catechese in de weekbrief zetten. Dit is een aanknopingspunt en stimulans voor het gesprek thuis.

De VB-catechese geeft een heel concrete aanleiding om andere kinderen te benaderen via meelevende gemeenteleden en ambtsdragers. Hier liggen mooie kansen omdat je in een gesprek ook concreet iets kan bieden.

Door de catecheseleiding te trainen, bouw je gelijk aan de (geloofs)kennis van veel ouders.

Belangrijk is dat er van jongs af aan een onderlinge band tussen de kinderen ontstaat en er verder in het traject naar de volwassenheid vriendengroepen ontstaan die elkaar vasthouden de jeugdclub en jeugdvereniging.

Duidelijk jeugdpastoraat door iemand die de jongeren en de gemeente kent en daardoor kan signaleren waar jongeren problemen hebben en dreigen af te haken. Dit moet structureel ingebed zijn in het pastoraat.